

การประเมินผลการดำเนินโครงการโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลแม่เงิน อำเภอเชียงแสน
จังหวัดเชียงราย โดยใช้รูปแบบ CIPP Model
Evaluation of the Elderly School Project in Maengoen Sub-district,
Chiang Saen District, Chiang Rai Province, Using the CIPP Model

ภัทรฤทัย LANGMUANG^{1*} นวลนภา จุลสุทธิ² ประยูร อิมิวัตร³

Patruthai Langmuang Nualnapa Chullasutthi Prayoon Imiwat

คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

Faculty of Political Science and Public Administration, Chiang Rai Rajabhat University

(Received 21/08/2024, Revised 31/10/2024, Accepted 31/10/2024)

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินผลการดำเนินโครงการโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลแม่เงิน อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย โดยใช้รูปแบบ CIPP Model และเสนอแนวทางการพัฒนาการดำเนินโครงการโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลแม่เงิน อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย โดยกำหนดประชากรและผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ประกอบด้วย นักเรียนของโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลแม่เงิน จำนวน 44 คน และสมาชิกในครอบครัวหรือผู้ดูแลนักเรียนโรงเรียนผู้สูงอายุ จำนวน 25 คน และบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินโครงการโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลแม่เงิน จำนวน 8 คน เครื่องมือที่ใช้ประกอบด้วย แบบสอบถามและการสนทนากลุ่ม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนาและการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา

ผลการศึกษาพบว่า ด้านบริบท พบว่า กิจกรรมในโรงเรียนผู้สูงอายุสอดคล้องกับความต้องการของนักเรียนโรงเรียนผู้สูงอายุ ด้านปัจจัยนำเข้า พบว่า เจ้าหน้าที่/ วิทยากร/ ครูจิตอาสา มีความรู้ความสามารถในหลักสูตรหรือกิจกรรมในระดับมาก และการได้รับการสนับสนุนงบประมาณอย่างเพียงพออยู่ในระดับปานกลาง ด้านกระบวนการ พบว่า หลักสูตรการเรียนการสอนและกิจกรรมต่าง ๆ กำหนดระยะเวลาเหมาะสมและการขอรับงบประมาณสนับสนุนได้รับจากหลายหน่วยงานอยู่ในระดับน้อย ด้านผลผลิต พบว่า โรงเรียนผู้สูงอายุทำให้มีโอกาสถ่ายทอดประสบการณ์หรือภูมิปัญญาท้องถิ่น สร้างความภูมิใจและเห็นคุณค่าของตนเอง มีประโยชน์ต่อสุขภาพกายและสุขภาพใจของผู้สูงอายุ แต่กิจกรรมของโรงเรียนผู้สูงอายุยังไม่สามารถช่วยลดรายจ่ายหรือสร้างรายได้

คำสำคัญ : การประเมินผล โรงเรียนผู้สูงอายุ รูปแบบ CIPP Model

¹ นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย (Master's student in the Master of Public Administration Program, Chiang Rai Rajabhat University), E-mail: 668970014@crru.ac.th

* Corresponding Author

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย (Assistant Professor, Faculty of Political Science and Public Administration, Chiang Rai Rajabhat University), E-mail: nualnapa.chu@crru.ac.th

³ รองศาสตราจารย์ คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย (Associate Professor, Faculty of Political Science and Public Administration, Chiang Rai Rajabhat University), E-mail: prayoon.imi@crru.ac.th

Abstract

The purposes of this study were to evaluate the implementation of the senior school project in Maengoen Sub-district, Chiang Saen District, Chiang Rai Province using the CIPP Model, and to propose development strategies (guidelines for Improving the implementation of the project?) for the project. The (target) population and key informants consist of 44 senior school students, 25 family Members or caregivers of the students and 8 Individuals Involved in the School Project in Maengoen Sub-district. The research tools included the questionnaires and focus group discussions. Data were analyzed using descriptive statistics and content analysis.

The findings indicated that, in terms of context, the activities in senior schools align with the needs of senior school students. For input, staff/instructors/volunteers have a high level of knowledge and skills in implementing the curriculum or activities, while funding support is at a moderate level. About the process, the curriculum and various activities are appropriately scheduled, but the support for budget requests from multiple agencies is at a low level. Output: The senior school provides opportunities for sharing experiences or local wisdom, fosters pride and self-worth, and is beneficial to the physical and mental health of the elderly. However, the school's activities have not yet succeeded in reducing expenses or generating income for the elderly participants.

Keywords: Evaluation, Elderly School, CIPP Model

ความเป็นมาและความสำคัญ

สถานการณ์ประชากรสูงอายุไทย โดยมูลนิธิสถาบันวิจัยและพัฒนาผู้สูงอายุไทย (2565, น.6) ได้นำเสนอรายงานในปี พ.ศ.2564 มีจำนวนผู้สูงอายุเพิ่มขึ้นเป็น 12.50 ล้านคน หรือคิดเป็นร้อยละ 19 ของประชากรทั้งหมด และคาดการณ์ว่าในอีก 20 ปีข้างหน้า ประชากรรวมของประเทศไทยจะมีอัตราการเพิ่มช้าลง และจะลดต่ำลงจนถึงขั้นติดลบ แต่ประชากรสูงอายุจะมีจำนวนเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว ยังมีอายุสูงยิ่งเพิ่มขึ้นเร็ว ในขณะที่ผู้สูงอายุ 60 ปีขึ้นไป จะเพิ่มเฉลี่ยร้อยละ 4 ต่อปี ผู้สูงอายุวัยปลาย 80 ปีขึ้นไป จะเพิ่มด้วยอัตราเฉลี่ยถึงร้อยละ 7 ต่อปี จากสถานการณ์ผู้สูงอายุที่มีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นเป็นจำนวนมาก ประกอบกับมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 4 ธันวาคม พ.ศ.2561 โดยมีพลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี เป็นประธานการประชุมคณะรัฐมนตรี พิจารณาเห็นชอบมาตรการขับเคลื่อนระเบียบวาระแห่งชาติ เรื่อง สังคมสูงอายุ มีเป้าหมายหลักให้ผู้สูงอายุไทยเป็น Active Aging : Healthy Security and Participation คือ แนวคิดพัฒนาพลัง ได้รับการบัญญัติโดยองค์การอนามัยโลก เมื่อปี ค.ศ.1990 และมีการกำหนดกรอบนโยบายพัฒนาพลังขึ้น ในปี ค.ศ. 2002 โดยกล่าวว่า พัฒนาพลัง เป็นกระบวนการในการเพิ่มโอกาสการมีสุขภาพดี (Healthy) การมีส่วนร่วม (Participation) และการมีหลักประกันที่มั่นคง (Security) เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ (WHO, 2002, p.12) และมุ่งเน้นการบูรณาการจากหน่วยงานทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง เพื่อกำหนดประเด็นเร่งด่วนและได้รับผิดชอบหลักในการทำงานอย่างเป็นองค์รวม เกิดความร่วมมือและบูรณาการการทำงานด้านผู้สูงอายุเพิ่มมากขึ้นทั้งในเชิงประเด็นและเชิงพื้นที่ในระดับสังคม ประชาชนมีความตระหนักและเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับสังคมสูงอายุ จึงทำให้เกิดนโยบายการจัดตั้งโรงเรียนผู้สูงอายุขึ้น ซึ่งถือเป็นนโยบายที่เกิดขึ้นตาม

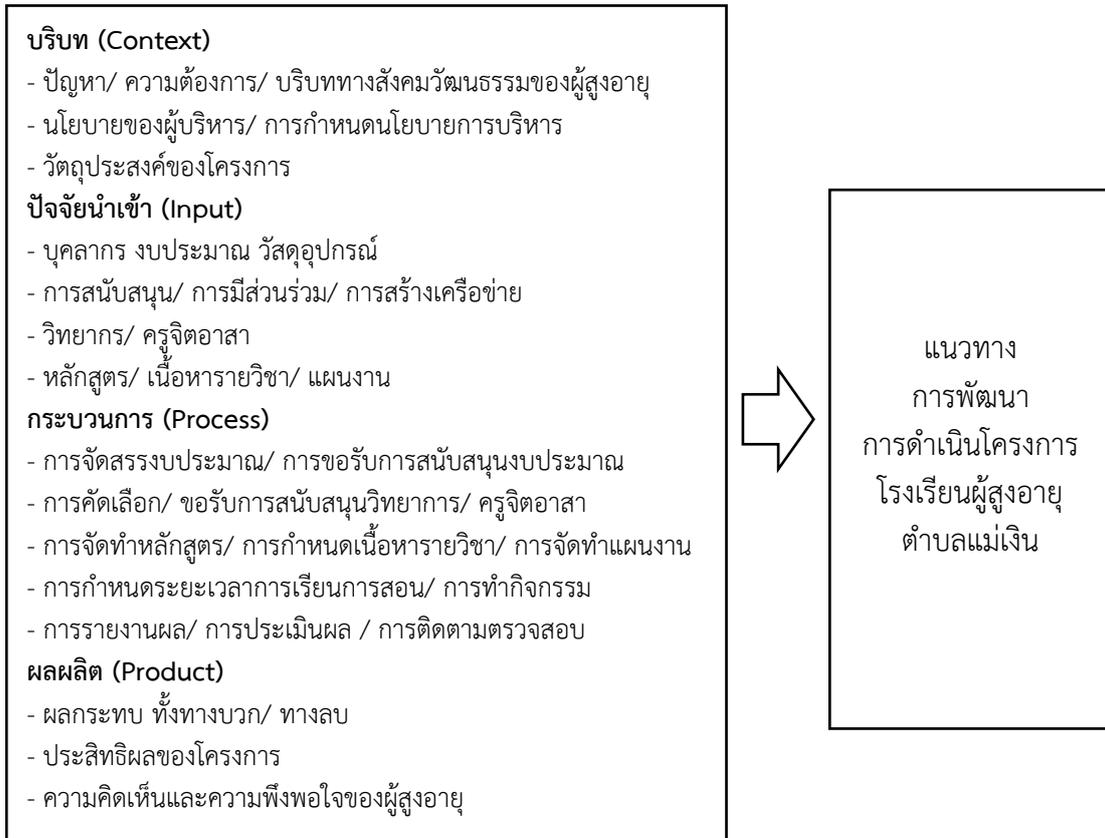
พระราชบัญญัติผู้สูงอายุแห่งชาติ พ.ศ.2546 เป็นยุทธศาสตร์และแนวทางที่ให้หน่วยงานหลัก 3 หน่วยงาน ได้แก่ สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ร่วมกันส่งเสริมการเรียนรู้และดูแลผู้สูงอายุให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีในสังคม และผลักดันให้ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นเจ้าภาพ ในการจัดกิจกรรมโรงเรียนผู้สูงอายุขึ้นในทุกพื้นที่ของประเทศ (สัณหทัย สงวนศักดิ์, 2550 อ้างอิงใน โกสินทร์ ชี้ทางดี, 2562, น.327)

เทศบาลตำบลแม่เงินจึงตอบสนองต่อนโยบายการจัดตั้งโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลแม่เงิน โดยร่วมกับ ชมรมผู้สูงอายุตำบลแม่เงิน และสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดเชียงราย จัดตั้งขึ้น เมื่อวันที่ 2 มิถุนายน พ.ศ.2562 และได้ดำเนินโครงการมาแล้ว 4 ปี แต่ยังไม่มีการประเมินผลการดำเนิน โครงการอย่างเป็นระบบ ทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะประเมินผลการดำเนินโครงการโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลแม่เงิน อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย โดยใช้รูปแบบ CIPP Model ตามแนวคิดของสตัฟเฟิลบีม (Stufflebeam, 1968, pp.19-36) ใน 4 ด้าน คือ ด้านบริบท ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิต เป็นรูปแบบ การประเมินที่ครอบคลุมองค์ประกอบของทั้งระบบและสามารถช่วยในการตัดสินใจของผู้บริหาร เพื่อวางแผน หรือกำหนดนโยบายสำหรับปรับปรุงรูปแบบกิจกรรม เพื่อบริหารโครงการให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล เหมาะสมและตรงกับความต้องการของผู้สูงอายุและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ซึ่งข้อมูลที่ได้สามารถนำไปต่อยอดหรือ ประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อประชาชนอย่างเป็นรูปธรรมต่อไป

ทั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดของสตัฟเฟิลบีม เรื่อง รูปแบบการประเมิน CIPP Model และเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้องของณัฐวรรณ แยมละมัย (2560) เรื่อง การประเมินผลโครงการส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุ เทศบาลตำบลตะเคียนเตี้ย อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ด้านบริบทหรือ สภาพแวดล้อมในข้อสถานที่ในดำเนินกิจกรรมมีความสะดวกต่อผู้สูงอายุมีความเหมาะสมมาก เช่นเดียวกันกับ งานวิจัยของดวงแข รักไทย และ นิตยา ชีพประสพ (2565) เรื่อง การประเมินผลโครงการจัดตั้งโรงเรียน ผู้สูงอายุตำบลนาท่ามใต้ อำเภอมือเมือง จังหวัดตรัง โดยใช้รูปแบบชิป CIPP Model พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูง ที่สุด คือ ด้านบริบทหรือสภาพแวดล้อม โดยสถานที่ในดำเนินกิจกรรม มีความสะดวกต่อผู้สูงอายุและ การดำเนินโครงการมีความจำเป็นกับผู้สูงอายุในการสร้างเสริมสุขภาพ ส่วนงานวิจัยของไพโรจน์ แสงจง (2561) เรื่อง การประเมินผลการดำเนินงานระบบสุขภาพอำเภอ อำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง ตามกรอบ CIPP Model พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง ในงานวิจัยของภัทกร เพชรน้อย (2563) เรื่อง การประเมินผล โครงการสวัสดิการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านทาน อำเภอบ้านลาด จังหวัดเพชรบุรี ใช้รูปแบบการประเมินแบบชิปโมเดล CIPP Model พบว่า ครมมีแนวทางการพัฒนาเรื่องกำหนดจำนวนเบี้ยยังชีพ ให้กับผู้สูงอายุเพิ่มขึ้นและพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับรายละเอียดและวิธีดำเนินงานของ โครงการ รวมถึงสนับสนุนงบประมาณให้กับหน่วยงานในการปฏิบัติงานและเพิ่มการประชาสัมพันธ์ข่าวสาร ข้อมูลของทางราชการที่ถูกต้อง ควรส่งเสริมให้ผู้สูงอายุมีกิจกรรม มีอาชีพและมีรายได้เพิ่ม และงานวิจัยของ ปริญญาภรณ์ ธนะบุญปวง และ จิรียา อินทนา (2564) เรื่อง การวิจัยประเมินผลโครงการอบรมหลักสูตร ผู้จัดการดูแลผู้สูงอายุ ปีงบประมาณ 2564 โดยใช้แนวคิดการประเมินแบบชิป พบว่า ด้านบริบท ได้แก่ หลักการและเหตุผล วัตถุประสงค์ ของโครงการมีความสอดคล้อง และแผนการดำเนินงาน (ตามหลักสูตรฯ) ด้านปัจจัยนำเข้า ได้แก่ วิทยากรสอนภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติมีความรู้ความสามารถตรงกับโครงการอบรม และมีจำนวนเพียงพอ ระยะเวลาอบรม สถานที่ที่ใช้ในการอบรมภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติมีความเหมาะสม รวมทั้งวัสดุอุปกรณ์มีความเพียงพอ ด้านกระบวนการ ได้แก่ การดำเนินงานเป็นไปตามแผนโครงการ ขึ้นวางแผน และ ด้านผลลัพธ์ ผู้เข้าร่วมโครงการ มีคะแนนความรู้ผ่านเกณฑ์การประเมินและมีคะแนนเฉลี่ย

ความรู้หลังการอบรมอยู่ในระดับดีมาก ผู้วิจัยจึงประยุกต์ใช้รูปแบบการประเมินดังกล่าวมาสร้างเป็นกรอบแนวคิดได้ ดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อประเมินผลการดำเนินโครงการโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลแม่เงิน อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย โดยใช้รูปแบบ CIPP Model
2. เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาการดำเนินโครงการโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลแม่เงิน อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ใช้วิธีเก็บข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลทั้งข้อมูลเชิงปริมาณ และข้อมูลเชิงคุณภาพ เพื่อตอบวัตถุประสงค์ในการวิจัยให้ครบถ้วน ดังนี้

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ โดยกำหนดคุณสมบัติการเลือกประชากรที่ใช้เก็บข้อมูลจากแบบสอบถาม ดังนี้

1. นักเรียนโรงเรียนผู้สูงอายุ ที่มีอายุระหว่าง 60 – 80 ปี เป็นผู้มีความสามารถในการสื่อสาร และเป็นนักเรียนโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลแม่เงิน จำนวน 50 คน (ข้อมูล ณ วันที่ 1 ตุลาคม พ.ศ.2566, บัญชีรายชื่อ นักเรียนโรงเรียนผู้สูงอายุ) แต่จากการสำรวจเบื้องต้นมีผู้สูงอายุที่ไม่ประสงค์จะให้ข้อมูล จำนวน 6 คน ดังนั้น ผู้วิจัยจึงกำหนดประชากร จำนวน 44 คน แบบสอบถามชุดที่ 1 สำหรับนักเรียนโรงเรียนผู้สูงอายุ จำนวน 44 คน ประกอบด้วย

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ สมาชิกในครอบครัว แหล่งที่มาของรายได้ เหตุผลที่เข้าร่วมโครงการโรงเรียนผู้สูงอายุ กิจกรรมที่ท่านสนใจหรือต้องการเข้าร่วมเป็นพิเศษ การเดินทางมาร่วมกิจกรรม

ส่วนที่ 2 การประเมินผลการดำเนินโครงการโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลแม่เงิน อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย โดยใช้รูปแบบ CIPP Model ใน 4 ด้าน ดังนี้

1. ด้านบริบท	จำนวน 6 ข้อ
2. ด้านปัจจัยนำเข้า	จำนวน 6 ข้อ
3. ด้านกระบวนการ	จำนวน 8 ข้อ
4. ด้านผลผลิต	จำนวน 8 ข้อ

ส่วนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปัญหา/อุปสรรค และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับโครงการโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลแม่เงิน อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย มีลักษณะเป็นแบบสอบถามปลายเปิด

2. จากการสำรวจนักเรียนโรงเรียนผู้สูงอายุ จำนวน 44 คน พบว่า อยู่กับผู้มีอายุ 30 ปีขึ้นไป จำนวน 25 คน อยู่เพียงลำพัง จำนวน 12 คน และอยู่กับผู้ที่มีอายุต่ำกว่า 18 ปี จำนวน 7 คน ผู้วิจัยจึงกำหนดประชากรเป็นผู้บรรลุนิติภาวะโดยอายุ คือ กลุ่มผู้มีอายุ 30 ปีขึ้นไป จำนวน 25 คน ประกอบด้วย

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ สถานะภาพ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ แหล่งที่มาของรายได้

ส่วนที่ 2 การประเมินผลการดำเนินโครงการโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลแม่เงิน อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย โดยใช้รูปแบบ CIPP Model ด้านผลผลิต จำนวน 10 ข้อ

ส่วนที่ 3 เป็นแบบสอบถามข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมโครงการและความพึงพอใจต่อการดำเนินโครงการโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลแม่เงิน อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย มีลักษณะเป็นแบบสอบถามปลายเปิด

ทั้งนี้ แบบสอบถามกำหนดลักษณะตัวเลือกเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) ตามหลักของลิเคอร์ท (พรทิพย์ มานพคำ, 2561, น.191) โดยผู้ตอบแบบสอบถามเลือกตอบได้ 5 ระดับ

การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) โดยทำ IOC (Index of item objective congruence) หากข้อใดที่มีค่า IOC ต่ำกว่า 0.5 หรือผู้เชี่ยวชาญมีคำแนะนำให้ปรับปรุงแก้ไข จะเสนออาจารย์ที่ปรึกษาพิจารณา จากนั้นนำมาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา

ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามเป็นรายข้อ ใช้สูตร IOC

IOC หมายถึง ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับจุดประสงค์

ΣR หมายถึง ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

N หมายถึง จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

โดยคะแนนรายข้อที่ได้จากการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน ดังนี้

คะแนน +1 หมายถึง ข้อคำถามตรงหรือสอดคล้องกับนิยามตัวแปร

คะแนน 0 หมายถึง ข้อคำถามมีลักษณะคลุมเครือไม่ชัดเจน

คะแนน -1 หมายถึง ข้อคำถามไม่ตรงหรือไม่สอดคล้องกับนิยามตัวแปร

ตรวจสอบค่าความเที่ยง (Reliability) โดยนำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน ซึ่งทดลองใช้กับนักเรียนโรงเรียนผู้สูงวัยองค์การบริหารส่วนตำบลป่าสัก อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย โดยใช้สูตรการหาแอลฟาของ Cronbach ค่าความเที่ยงของแบบสอบถามมากกว่า 0.70 ทุกด้าน ดังนี้

ตารางที่ 1 แสดงค่าความเที่ยงของแบบสอบถามสำหรับนักเรียนโรงเรียนผู้สูงอายุ

องค์ประกอบที่ประเมิน	จำนวนข้อคำถาม	ค่าความเที่ยง
ด้านบริบท	6	0.959
ด้านปัจจัยนำเข้า	6	0.774
ด้านกระบวนการ	8	0.794
ด้านผลผลิต	8	0.805
รวมทั้งฉบับ	28	0.824

3. ผู้วิจัยกำหนดผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key informant) โดยเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) มีคุณสมบัติคือเป็นผู้ที่มีส่วนร่วมโดยตรงในกระบวนการกำหนดนโยบายและการนำนโยบายไปสู่การดำเนินโครงการโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลแม่เงิน อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย ได้แก่ ผู้บริหารเทศบาลตำบลแม่เงิน เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบดำเนินกิจกรรมในโครงการโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลแม่เงิน คณะกรรมการสถานศึกษาของโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลแม่เงิน และครูจิตอาสา จำนวน 8 คน

4. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ข้อมูลเชิงปริมาณ ใช้เครื่องมือแบบสอบถามและใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ประกอบด้วย การแจกแจงความถี่ (Frequency distribution) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ยเลขคณิต (M) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) สำหรับข้อมูลเชิงคุณภาพ ใช้เครื่องมือการสนทนากลุ่ม และใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content analysis) โดยมีเกณฑ์ในการแปลความหมาย ดังนี้ Best (1970, อ้างอิงใน พรทิพย์ มานพคำ, 2561, น.191)

ค่าเฉลี่ย	4.50-5.00	หมายถึง	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ย	3.50-4.49	หมายถึง	มาก
ค่าเฉลี่ย	2.50-3.49	หมายถึง	ปานกลาง
ค่าเฉลี่ย	1.50-2.49	หมายถึง	น้อย
ค่าเฉลี่ย	1.00-1.49	หมายถึง	น้อยที่สุด

สรุปผลการวิจัย

การวิจัย เรื่อง การประเมินผลการดำเนินโครงการโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลแม่เงิน อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย โดยใช้รูปแบบ CIPP Model มีผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

ระดับความคิดเห็นของนักเรียนโรงเรียนผู้สูงอายุเกี่ยวกับผลการดำเนินโครงการโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลแม่เงิน อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก

เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า ด้านบริบทอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ ด้านผลผลิตอยู่ในระดับมาก ด้านปัจจัยนำเข้าอยู่ในระดับมาก ด้านกระบวนการอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีรายละเอียดแต่ละด้าน ดังนี้

1. ด้านบริบท ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกเป็นรายข้อ พบว่า กิจกรรมในโรงเรียนผู้สูงอายุสอดคล้องกับความต้องการ อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยสูงสุด และระดับความคิดเห็นที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ หลักสูตรการเรียนการสอนสอดคล้องเหมาะสมกับพื้นฐานความรู้ความเข้าใจ อยู่ในระดับมาก โดยมีรายละเอียดตามตาราง ดังนี้

ตารางที่ 2 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับผลการดำเนินโครงการ
โรงเรียนผู้สูงอายุตำบลแม่เงิน ด้านบริบท (N = 44)

ด้านบริบท	ระดับความคิดเห็น					M	SD	แปล ความหมาย
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด			
1. กิจกรรมในโรงเรียนผู้สูงอายุสอดคล้องกับความต้องการ	27	14	3	0	0	4.55	0.63	มากที่สุด
2. กิจกรรมเหมาะสมกับสภาพร่างกาย	22	18	3	1	0	4.39	0.72	มาก
3. กิจกรรมของโรงเรียนผู้สูงอายุสอดคล้องกับวิถีชีวิต ความเป็นอยู่	22	16	6	0	0	4.36	0.72	มาก
4. การดำเนินกิจกรรมของโครงการโรงเรียนผู้สูงอายุ สอดคล้องกับวัตถุประสงค์	23	17	4	0	0	4.43	0.66	มาก
5. หลักสูตรการเรียนการสอนสอดคล้องเหมาะสม กับพื้นฐานความรู้ความเข้าใจ	21	18	5	0	0	4.36	0.69	มาก
6. ผู้บริหารท้องถิ่นให้ความสำคัญต่อโครงการ โดยกำหนดเป็นนโยบายส่งเสริมการดำเนินโครงการ	24	17	3	0	0	4.48	0.63	มาก
ในภาพรวม						4.43	0.60	มาก

2. ด้านปัจจัยนำเข้า ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกเป็นรายข้อ พบว่า เจ้าหน้าที่/ วิทยากร/ ครูจิตอาสา มีความรู้ความสามารถในหลักสูตรหรือกิจกรรมที่ดำเนินการในโรงเรียนผู้สูงอายุ อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยสูงสุด และระดับความคิดเห็นที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ โรงเรียนผู้สูงอายุได้รับการสนับสนุนงบประมาณอย่างเพียงพอ อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีรายละเอียดตามตาราง ดังนี้

ตารางที่ 3 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับผลการดำเนินโครงการ
โรงเรียนผู้สูงอายุตำบลแม่เงิน ด้านปัจจัยนำเข้า (N = 44)

ด้านปัจจัยนำเข้า	ระดับความคิดเห็น					M	SD	แปล ความหมาย
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด			
1. เจ้าหน้าที่/ วิทยากร/ ครูจิตอาสา มีความรู้ ความสามารถในหลักสูตรหรือกิจกรรมที่ดำเนินการ ในโรงเรียนผู้สูงอายุ	19	17	2	6	0	4.11	1.02	มาก
2. จำนวนเจ้าหน้าที่/ วิทยากร/ ครูจิตอาสา มีความ เพียงพอ	12	13	5	12	2	3.48	1.29	ปานกลาง
3. โรงเรียนผู้สูงอายุได้รับการสนับสนุนงบประมาณ อย่างเพียงพอ	5	10	13	12	4	3.00	1.16	ปานกลาง
4. วัสดุและอุปกรณ์ที่ใช้ในโครงการโรงเรียนผู้สูงอายุ มีคุณภาพและเพียงพอต่อการใช้งาน	17	12	6	6	3	3.77	1.29	มาก
5. มีสิ่งอำนวยความสะดวกครบถ้วน เช่น อาคาร สถานที่สำหรับทำกิจกรรม ห้องน้ำ ที่พักผ่อน	20	13	5	4	2	4.02	1.17	มาก
6. การสร้างกติกากฎหรือข้อตกลงร่วมกันสามารถปฏิบัติได้	12	16	11	5	0	3.80	0.98	มาก
ผล						3.97	0.70	มาก

3. ด้านกระบวนการ ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อจำแนกเป็นรายข้อ พบว่า หลักสูตรการเรียนการสอนและกิจกรรมต่าง ๆ กำหนดระยะเวลาได้เหมาะสม อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยสูงสุด และระดับความคิดเห็นที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ การขอรับงบประมาณได้รับสนับสนุนจากหลายหน่วยงาน อยู่ในระดับน้อย โดยมีรายละเอียดตามตาราง ดังนี้

ตารางที่ 4 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับผลการดำเนินโครงการโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลแม่เงิน ด้านกระบวนการ (N = 44)

ด้านกระบวนการ	ระดับความคิดเห็น					M	SD	แปลความหมาย
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด			
1. ท่านมีส่วนร่วมในกระบวนการจัดทำแผนการดำเนินงานหรือร่วมจัดทำหลักสูตรการเรียนการสอน	8	9	8	13	6	3.00	1.35	ปานกลาง
2. การวางแผนการดำเนินงานชัดเจน เหมาะสม และสามารถดำเนินการได้จริง	8	18	9	9	0	3.57	1.02	มาก
3. หลักสูตรการเรียนการสอนและกิจกรรมต่าง ๆ กำหนดระยะเวลาได้เหมาะสม	18	15	7	4	0	4.07	0.97	มาก
4. เนื้อหารายวิชา/กิจกรรม มีความเหมาะสม	19	13	9	0	3	4.02	1.13	มาก
5. มีการคัดเลือกวิทยากร/ ครุจิตอาสา ที่เหมาะสมกับหลักสูตรการเรียนการสอน/กิจกรรม	19	10	9	5	1	3.93	1.15	มาก
6. การขอรับงบประมาณสนับสนุนได้รับจากหลายหน่วยงาน	6	4	7	14	13	2.45	1.37	น้อย
7. มีการประสานงานระหว่างสมาชิกอย่างเป็นระบบ และต่อเนื่อง เพื่อจัดกิจกรรมให้สำเร็จตามเป้าหมาย	7	12	15	8	2	3.32	1.10	ปานกลาง
8. มีการรายงานผล/ การประเมินผล/ การติดตามตรวจสอบอยู่เสมอ ทำให้เมื่อเกิดปัญหาสามารถแก้ไขหรือปรับปรุงได้อย่างรวดเร็ว	6	15	7	12	4	3.16	1.24	ปานกลาง
ผล						3.44	0.80	ปานกลาง

4. ด้านผลผลิต ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกเป็นรายข้อ พบว่า โรงเรียนผู้สูงอายุทำให้มีโอกาสถ่ายทอดประสบการณ์หรือภูมิปัญญาท้องถิ่น สร้างความภูมิใจและเห็นคุณค่าของตนเองอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยสูงสุด และระดับความคิดเห็นที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ กิจกรรมของโรงเรียนผู้สูงอายุ สามารถช่วยลดรายจ่ายหรือสร้างรายได้ อยู่ในระดับน้อย โดยมีรายละเอียดตามตาราง ดังนี้

ตารางที่ 5 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับผลการดำเนินโครงการ
โรงเรียนผู้สูงอายุตำบลแม่เงิน ด้านผลผลิต (N = 44)

ด้านผลผลิต	ระดับความคิดเห็น					M	SD	แปล ความหมาย
	มากที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด			
1. กิจกรรมของโรงเรียนผู้สูงอายุช่วยให้มีความรู้ ทักษะ จำเป็นที่สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้	29	12	3	0	0	4.59	0.62	มากที่สุด
2. กิจกรรมของโรงเรียนผู้สูงอายุ สามารถช่วยลด รายจ่ายหรือสร้างรายได้	3	10	5	9	17	2.39	1.39	น้อย
3. โรงเรียนผู้สูงอายุทำให้มีปฏิสัมพันธ์กับคนรอบข้างได้ ดีขึ้น	31	12	1	0	0	4.68	0.52	มากที่สุด
4. โรงเรียนผู้สูงอายุทำให้มีโอกาสถ่ายทอด ประสบการณ์หรือภูมิปัญญาท้องถิ่น สร้างความ ภูมิใจและเห็นคุณค่าของตนเอง	33	10	1	0	0	4.73	0.50	มากที่สุด
5. เมื่อเข้าร่วมกิจกรรมทำให้มีความสุขและมีจิตใจ เบิกบาน	31	13	0	0	0	4.70	0.46	มากที่สุด
6. เมื่อเข้าร่วมกิจกรรมรู้สึกกระฉับกระเฉงและ รู้สึกแข็งแรงขึ้น	32	9	3	0	0	4.66	0.61	มากที่สุด
7. หลังเข้าร่วมกิจกรรมรู้สึกมีความสุข และมีคุณภาพ ชีวิตในภาพรวมดีขึ้น	32	10	2	0	0	4.68	0.56	มากที่สุด
8. มีโอกาสได้มีการร่วมกลุ่มทำกิจกรรมร่วมกับคนอื่น หรือถ่ายทอดประสบการณ์ชีวิตและภูมิปัญญา ท้องถิ่น	29	12	2	1	0	4.57	0.70	มากที่สุด
ผล						4.38	0.43	มาก

ระดับความคิดเห็นของสมาชิกในครอบครัวหรือผู้ดูแลนักเรียนโรงเรียนผู้สูงอายุเกี่ยวกับผลการดำเนินโครงการโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลแม่เงิน อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย ด้านผลผลิต ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกเป็นรายข้อ พบว่า โครงการโรงเรียนผู้สูงอายุเป็นโครงการที่มีประโยชน์ต่อสุขภาพกายและสุขภาพใจของผู้สูงอายุ อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยสูงสุด และระดับความคิดเห็นที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ กิจกรรมของโรงเรียนผู้สูงอายุ สามารถช่วยลดรายจ่ายหรือสร้างรายได้ให้แก่ผู้สูงอายุ อยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้ ในข้อผู้สูงอายุมีความรู้ ความเข้าใจและสามารถปฏิบัติตามภาวะสุขภาพได้อย่างเหมาะสม อยู่ในระดับปานกลางเช่นกัน โดยมีรายละเอียดตามตาราง ดังนี้

ตารางที่ 6 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับผลการดำเนินโครงการโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลแม่เงิน ด้านผลผลิต (N = 25)

ด้านผลผลิต	ระดับความคิดเห็น					M	SD	แปลความหมาย
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด			
1. ผู้สูงอายุมีความรู้ ความเข้าใจ และสามารถปฏิบัติตนตามภาวะสุขภาพได้อย่างเหมาะสม	5	5	12	3	0	3.48	0.96	มาก
2. กิจกรรมของโรงเรียนผู้สูงอายุสามารถช่วยลดรายจ่ายหรือสร้างรายได้ให้แก่ผู้สูงอายุ	4	3	8	8	2	2.96	1.21	ปานกลาง
3. หลังจากการเข้าร่วมกิจกรรมของโรงเรียนผู้สูงอายุ ผู้สูงอายุมีปฏิสัมพันธ์กับคนรอบข้างดีขึ้น	11	11	3	0	0	4.32	0.69	มาก
4. หลังจากการเข้าร่วมกิจกรรมของโรงเรียนผู้สูงอายุ ผู้สูงอายุกระฉับกระเฉงและรู้สึกแข็งแรงขึ้น	12	9	4	0	0	4.32	0.75	มาก
5. หลังจากการเข้าร่วมกิจกรรมของโรงเรียนผู้สูงอายุ ผู้สูงอายุมีความสุขและมีจิตใจเบิกบาน	13	9	3	0	0	4.40	0.71	มาก
6. โรงเรียนผู้สูงอายุเปิดโอกาสให้มีพื้นที่ถ่ายทอดประสบการณ์หรือภูมิปัญญาท้องถิ่น ทำให้ผู้สูงอายุมีความภูมิใจและเห็นคุณค่าของตนเอง	9	10	6	0	0	4.12	0.78	มาก
7. หลังจากการเข้าร่วมกิจกรรมของโรงเรียนผู้สูงอายุ ท่านสังเกตได้ว่าความเครียด วิตกกังวล ความเศร้า ความเหงาของผู้สูงอายุในความดูแลของท่านลดลง	11	9	5	0	0	4.24	0.78	มาก
8. ความเปลี่ยนแปลงของสภาพร่างกายตามอายุที่เพิ่มขึ้น ผู้สูงอายุมีความเข้าใจและได้เตรียมตัวเพื่อรับมือกับความเปลี่ยนแปลงได้ ประสบการณ์ชีวิตและภูมิปัญญาท้องถิ่น	9	10	6	0	0	4.12	0.78	มาก
9. ท่านคิดว่ากิจกรรมหรือหลักสูตรของโรงเรียนผู้สูงอายุ สามารถทำให้ผู้สูงอายุรู้สึกสนุกและอยากเข้าร่วม	12	11	2	0	0	4.40	0.65	มาก
10. โครงการโรงเรียนผู้สูงอายุ เป็นโครงการที่มีประโยชน์ต่อสุขภาพกายและสุขภาพใจของผู้สูงอายุ	16	9	0	0	0	4.64	0.49	มากที่สุด
ผล						4.10	0.55	มาก

ผลการวิจัยจากข้อมูลที่ได้จากการสนทนากลุ่ม ใน 4 ด้าน มีรายละเอียด ดังนี้

1. ด้านบริบท พบว่า ด้านสังคมมีลักษณะเรียบง่ายพึ่งพาอาศัยกันมีลักษณะเป็นสังคมชนบท ปฏิบัติต่อกันเหมือนเป็นคนในครอบครัวเดียวกัน มีสภาพปัญหาและความต้องการเป็นไปในทิศทางเดียวกัน ผู้บริหารเทศบาลตำบลแม่เงินให้ความสำคัญกับการสนับสนุนการดำเนินโครงการโรงเรียนผู้สูงอายุ โดยมอบหมายให้ฝ่ายสวัสดิการสังคม สำนักปลัดเทศบาลและกองการศึกษาาร่วมกันวางแผนการดำเนินโครงการโรงเรียนผู้สูงอายุ โดยมุ่งเน้นการจัดกิจกรรมตามความสมัครใจของนักเรียนโรงเรียนผู้สูงอายุเป็นสำคัญ

2. ด้านปัจจัยนำเข้า สามารถแยกประเด็นย่อย โดยมีรายละเอียดดังนี้

2.1 ด้านบุคลากรหรือวิทยากร/ ครูจิตอาสา

โรงเรียนผู้สูงอายุตำบลแม่เงินได้รับการสนับสนุนวิทยากรจากหน่วยงานภาคีเครือข่าย ดำเนินกิจกรรมหลากหลาย เช่น การอบรมให้ความรู้ในการส่งเสริมสุขภาพกายและสุขภาพใจ การออกกำลังกาย การฝึกทักษะด้านงานฝีมือ เพื่อใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ การฝึกอบรมอาชีพเพื่อสร้างรายได้ การอบรมเรื่องกฎหมายและระเบียบต่าง ๆ

2.2 ด้านงบประมาณ

โครงการโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลแม่เงิน ได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากเทศบาลตำบลแม่เงิน และกองทุนหลักประกันสุขภาพตำบล ซึ่งไม่เพียงพอต่อการดำเนินโครงการ

2.3 ด้านวัสดุอุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวก

โรงเรียนผู้สูงอายุตำบลแม่เงิน ใช้อาคารองค์การบริหารส่วนตำบลแม่เงินหลังเก่า เป็นสถานที่ดำเนินโครงการ ค่าสาธารณูปโภคของโรงเรียนผู้สูงอายุคณะกรรมการเสียค่าใช้จ่ายเอง ภายในอาคารมีห้องเรียน โต๊ะ เก้าอี้ วัสดุอุปกรณ์เพียงพอ มีความต้องการให้จัดหารถรับ-ส่งบริการนักเรียนโรงเรียนผู้สูงอายุ

2.4 ด้านหลักสูตร/ เนื้อหารายวิชาหรือกิจกรรม

ด้านหลักสูตร/ เนื้อหารายวิชาหรือกิจกรรม คณะกรรมการสถานศึกษาโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลแม่เงิน ได้จัดประชุมหารือร่วมกันกับเจ้าหน้าที่เทศบาลตำบลแม่เงิน เพื่อพิจารณาคัดเลือกกิจกรรมตามความต้องการของนักเรียนโรงเรียนผู้สูงอายุ โดยกำหนดจัดกิจกรรมทุกวันศุกร์

2.5 การมีส่วนร่วมหรือการสร้างเครือข่าย

นักเรียนโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลแม่เงินมีความกระตือรือร้นเข้าร่วมกิจกรรมเป็นอย่างดี มีความสามัคคี กลมเกลียวแน่นแฟ้น ทำให้การรวมกลุ่มของนักเรียนโรงเรียนผู้สูงอายุสามารถส่งเสริมการดำเนินกิจกรรมร่วมกันให้เป็นไปอย่างราบรื่น

3. ด้านกระบวนการ

การจัดสรรงบประมาณหรือการเสนอโครงการเพื่อขอรับงบประมาณสนับสนุนการดำเนินโครงการจะผ่านกระบวนการพิจารณาจัดสรรงบประมาณตามระเบียบของหน่วยงานเจ้าของงบประมาณกำหนด การประสานขอรับการสนับสนุนวิทยากรเจ้าหน้าที่ของเทศบาลตำบลแม่เงินจะประสานขอรับการสนับสนุนไปยังหน่วยงานที่เหมาะสมกับกิจกรรม โดยจะมีการติดตามและประเมินผลเป็นรายกิจกรรม พร้อมทั้งจัดทำรายงานผลเสนอให้กับหน่วยงานเจ้าของงบประมาณทราบ

4. ด้านผลผลิต

โครงการโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลแม่เงินทำให้นักเรียนโรงเรียนผู้สูงอายุมีความสุข คลายเครียด อารมณ์แจ่มใส กิจกรรมที่ดำเนินการสร้างความสนุกสนาน การสร้างขวัญกำลังใจจะสามารถส่งผลให้ผู้สูงอายุมีกำลังใจ และเห็นคุณค่าของตนเอง การเสริมสร้างความแข็งแรงของร่างกาย รวมถึงการส่งเสริมการพัฒนาตนเอง การดูแลและพิทักษ์สิทธิของผู้สูงอายุ ถึงแม้ว่าจะมีกิจกรรมการอบรมส่งเสริมอาชีพแก่ผู้สูงอายุแต่ยังไม่มีตลาดรองรับ

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัย เรื่อง การประเมินผลการดำเนินโครงการโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลแม่เงิน อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย โดยใช้รูปแบบ CIPP Model อภิปรายผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ได้ดังนี้

1. ด้านบริบท

การจัดกิจกรรมในโรงเรียนผู้สูงอายุมีความสอดคล้องกับความต้องการของผู้สูงอายุ สอดคล้องกับการศึกษาของพรพรรณ มนัสจกุล และ เพ็ชรี รูปะวิเชียร (2563, น.30) เรื่อง การจัดการศึกษาโรงเรียนผู้สูงอายุเพื่อส่งเสริมสุขภาพและการเรียนรู้ตลอดชีวิต: กรณีศึกษาโรงเรียนผู้สูงอายุชราบาลุฒิวินิจฉัย จังหวัดเชียงใหม่ ผลการศึกษา พบว่า การจัดการโรงเรียนผู้สูงอายุชราบาลุฒิวินิจฉัย สนับสนุนให้ผู้สูงอายุเป็นศูนย์กลาง โดยเน้นความต้องการผู้สูงอายุเป็นสำคัญ การคัดเลือกกิจกรรมที่ดำเนินการในโรงเรียนผู้สูงอายุเน้นกิจกรรมที่เป็นความต้องการของผู้สูงอายุภายใต้ 5 ประเด็น คือ การส่งเสริมสุขภาพซึ่งครอบคลุมในทุกมิติด้านสุขภาพของผู้สูงอายุ การจัดกิจกรรมนันทนาการ การส่งเสริมศิลปะและวัฒนธรรมท้องถิ่น การส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีและการสื่อสาร

และกิจกรรมเพื่อก่อรายได้ในผู้สูงอายุ และสอดคล้องกับการศึกษาของเสาวลักษณ์ วิบุรณกาล และ ปิยากร หวังมหาพร (2564, น.180) เรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของผู้สูงอายุในการดำเนินงานโรงเรียนผู้สูงอายุ ในจังหวัดเพชรบุรี ผลการศึกษา พบว่า รูปแบบกิจกรรมของโรงเรียนผู้สูงอายุมาจากความต้องการและความสนใจของผู้สูงอายุ เมื่อดำเนินกิจกรรมแล้วผู้สูงอายุให้ความร่วมมือและได้รับความสนใจเป็นอย่างดี ทั้งนี้ เนื่องจากแต่ละกิจกรรมจะนำมาสู่การสร้างประโยชน์ให้กับตัวผู้สูงอายุได้เป็นอย่างดี อย่างไรก็ตาม หลักสูตร การเรียนการสอนของโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลแม่เงินยังไม่สอดคล้องหรือไม่เหมาะสมกับพื้นฐานความรู้ความเข้าใจ ของนักเรียนโรงเรียนโรงเรียนผู้สูงอายุ เนื่องมาจากความแตกต่างกันของภูมิหลังและสภาพร่างกาย ภาวะสุขภาพ ของผู้สูงอายุแต่ละคน

2. ด้านปัจจัยนำเข้า

เจ้าหน้าที่/ วิทยากร/ ครูจิตอาสาเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถในหลักสูตรหรือกิจกรรมที่ ดำเนินการในโรงเรียนผู้สูงอายุ สอดคล้องกับการศึกษาของปริญญาภรณ์ ธนะบุญปวง และ จิรียา อินทนา (2564, บทคัดย่อ) เรื่อง การวิจัยประเมินผลโครงการอบรมหลักสูตร ผู้จัดการการดูแลผู้สูงอายุ ปีงบประมาณ 2564 ผลการศึกษาพบว่า ด้านปัจจัยนำเข้า ได้แก่ วิทยากรสอนภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติมีความรู้ ความสามารถตรงกับโครงการอบรมและมีจำนวนเพียงพอ ระยะเวลาอบรม สถานที่ที่ใช้ในการอบรมภาคทฤษฎี และภาคปฏิบัติมีความเหมาะสม รวมทั้งวัสดุอุปกรณ์มีความเพียงพอ และยังสอดคล้องกับการศึกษาของ ไพโรจน์ แสงจง (2561, น.55) เรื่อง การประเมินผลการดำเนินงานระบบสุขภาพอำเภอ อำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง ตามกรอบ CIPP Model ผลการศึกษาพบว่า ด้านปัจจัยนำเข้ามีการจัดสรรบุคลากรที่มีหน้าที่ ดำเนินงานโดยตรง มีงบประมาณจากภายนอกหน่วยงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หน่วยงานภาครัฐ และ จากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพภาคีเครือข่าย มีการสนับสนุน หนุนเวียนการใช้วัสดุ อุปกรณ์ ในการดำเนินงานร่วมกัน

อย่างไรก็ตาม ความเพียงพอของจำนวนเจ้าหน้าที่/ วิทยากร/ ครูจิตอาสาและงบประมาณ สนับสนุนการดำเนินโครงการโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลแม่เงิน อยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งไม่เพียงพอต่อการบริหารโครงการ ดังนั้น ผู้บริหารเทศบาลตำบลแม่เงินต้องพิจารณาจัดสรรงบประมาณ และประสานความร่วมมือการสนับสนุน ผู้ดำเนินกิจกรรมในโครงการ เพื่อจัดกิจกรรมและบริการสาธารณะแก่ประชาชนในพื้นที่อย่างทั่วถึงและ เสมอภาคกัน ทั้งนี้ ปัญหาของเทศบาลตำบลแม่เงินจากข้อมูลการสนทนากลุ่ม พบว่า เทศบาลตำบลแม่เงิน มีอำนาจหน้าที่ให้บริการสาธารณะทั้งเด็ก เยาวชน ประชาชนทั่วไป กลุ่มอาชีพต่าง ๆ ส่งผลให้งบประมาณที่ สนับสนุนโครงการโรงเรียนผู้สูงอายุต้องจัดสรรให้อย่างจำกัด

3 . ด้านกระบวนการ

สำหรับภาพรวมของด้านกระบวนการในระดับปานกลางนั้น ผู้วิจัยเห็นว่า นักเรียนโรงเรียน ผู้สูงอายุยังไม่เข้าใจข้อจำกัดในกระบวนการปฏิบัติราชการของหน่วยงานภาครัฐในพื้นที่ ดังนั้น จึงควร ประชาสัมพันธ์สร้างความเข้าใจ โดยการออกหน่วย การพบปะ รวมถึงการประสานความร่วมมือและการชี้แจง ในรายละเอียดอย่างชัดเจน สนับสนุนการประสานงานอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง เพื่อให้เกิดความสำเร็จตาม เป้าหมาย

โดยกิจกรรมของโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลแม่เงินมีกำหนดระยะเวลาที่เหมาะสม สอดคล้องกับ การศึกษาของดวงแห รักไทย และ นิตยา ชีพประสพ (2565, น.130-133) เรื่อง การประเมินผลโครงการจัดตั้ง โรงเรียนผู้สูงอายุ ตำบลนาท่ามใต้ อำเภอเมือง จังหวัดตรัง โดยใช้รูปแบบชิป CIPP Model ผลการศึกษา พบว่า ด้านกระบวนการ โดยการอำนวยความสะดวกและการได้รับบริการจากบุคลากรในการเข้าร่วมกิจกรรม ในโครงการและระยะเวลาการดำเนินโครงการมีความเหมาะสม

อย่างไรก็ตาม การได้รับสนับสนุนงบประมาณจากหลายหน่วยงานอยู่ในระดับน้อย ซึ่งหน่วยงานที่สนับสนุนงบประมาณในการจัดกิจกรรมหลัก ได้แก่ เทศบาลตำบลแม่เงินและกองทุนส่งเสริมสุขภาพตำบลแม่เงินเท่านั้น ไม่ได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานอื่น ๆ ดังนั้น ควรบูรณาการความร่วมมือระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการดูแลผู้สูงอายุ เช่น หน่วยงานสาธารณสุข หน่วยงานการศึกษา องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นต้น เพื่อวางแผนการจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปีของแต่ละหน่วยงานและเพิ่มช่องทางการขอรับสนับสนุนงบประมาณมากขึ้น

4. ด้านผลผลิต

โรงเรียนผู้สูงอายุตำบลแม่เงิน ทำให้นักเรียนโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลแม่เงินได้มีโอกาสถ่ายทอดประสบการณ์หรือภูมิปัญญาท้องถิ่น สร้างความภูมิใจและเห็นคุณค่าของตนเอง สอดคล้องกับการศึกษาของทรงวุฒิ อยู่ทน (2563, น.448) เรื่อง แนวทางการจัดกิจกรรม เพื่อพัฒนาศักยภาพผู้สูงอายุ ตำบลดอนหายโศก อำเภอหนองหาน จังหวัดอุดรธานี ผลการศึกษา พบว่า ในด้านการพัฒนาสังคม ผู้สูงอายุมีความต้องการในกิจกรรมถ่ายทอดภูมิปัญญาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกับเด็กและเยาวชน และสมาชิกในครอบครัวของผู้สูงอายุ มีความคิดเห็นว่า โครงการโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลแม่เงินเป็นโครงการที่มีประโยชน์ต่อสุขภาพกายและสุขภาพใจของผู้สูงอายุ สอดคล้องกับการวิจัยของมิ่งขวัญ คงเจริญ และ กัมปนาท บริบูรณ์ (2562, น.138) ในรายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์การพัฒนารูปแบบโรงเรียนผู้สูงอายุโดยใช้ชุมชนเป็นฐาน พบว่า เป้าหมายของโรงเรียนผู้สูงอายุ คือ ต้องการให้ผู้สูงอายุสุขภาพดี มีคุณค่า พึ่งพาตนเองให้มีรายได้ มีศักดิ์ศรี มีวิถีชีวิตพอเพียง และพร้อมอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข

อย่างไรก็ตาม กิจกรรมของโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลแม่เงินสามารถช่วยลดรายจ่ายหรือสร้างรายได้ อยู่ในระดับน้อย เหตุที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากกิจกรรมที่ดำเนินการมีลักษณะเป็นการฝึกอบรมให้ความรู้และกิจกรรมนันทนาการ ซึ่งไม่สามารถช่วยลดรายจ่ายและไม่ก่อให้เกิดรายได้ ในการศึกษาของกังกร เพชรน้อย (2563, น.16) เรื่อง การประเมินผลโครงการสวัสดิการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านทาน อำเภอบ้านลาด จังหวัดเพชรบุรี ใช้รูปแบบการประเมินแบบชิปโมเดล CIPP Model ผลการศึกษาพบว่า ด้านผลผลิต ควรส่งเสริมให้ผู้สูงอายุมีกิจกรรม มีอาชีพและมีรายได้เพิ่มขึ้นจากเบี้ยยังชีพที่ได้รับจัดสรร ดังนั้น การพิจารณาคัดเลือกกิจกรรมเพื่อดำเนินการในโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลแม่เงิน ควรเป็นกิจกรรมที่เอื้อประโยชน์ให้ผู้สูงอายุสามารถลดรายจ่ายหรือเพิ่มรายได้ให้ครอบครัว

จากผลการประเมินดังกล่าว พบว่า โครงการโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลแม่เงิน อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย เป็นโครงการที่ควรดำเนินการต่อไป ทั้งนี้ ต้องปรับปรุง แก้ไข เพื่อให้ผลการดำเนินโครงการเกิดประโยชน์ต่อผู้สูงอายุในทุกมิติ และสามารถขับเคลื่อนได้อย่างต่อเนื่องและยั่งยืน

ผู้วิจัยจึงเสนอแนวทางการพัฒนาการดำเนินโครงการโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลแม่เงิน อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย ดังนี้

ด้านบริบท

1. ควรจัดทำแผนการดำเนินกิจกรรมภายใต้โครงการโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลแม่เงินที่ระบุวัตถุประสงค์ เป้าหมาย ตัวชี้วัด ผลที่คาดว่าจะได้รับ รวมถึงหน่วยงานหรือเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบให้ชัดเจน เพื่อให้สามารถวางแผนการขอรับสนับสนุนทรัพยากร วางแผนกระบวนการ ลดความซ้ำซ้อน เพื่อให้เกิดผลลัพธ์ที่สามารถพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในทุกมิติ

2. ควรสนับสนุนให้ภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้องกับผู้สูงอายุ กำหนดนโยบายและบูรณาการการดำเนินกิจกรรมภายใต้โครงการโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลแม่เงินร่วมกันตามอำนาจหน้าที่ของแต่ละหน่วยงาน

3. ควรประเมินหรือพิจารณาภูมิหลัง ความถนัด ความสนใจและสภาพร่างกายหรือภาวะสุขภาพ ประกอบกับปัญหาและความต้องการของผู้สูงอายุ เพื่อให้การจัดกิจกรรมสามารถส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ด้านปัจจัยนำเข้า

1. ควรปรับปรุงหลักสูตรการเรียนการสอนหรือกิจกรรมให้เกิดความสอดคล้องเหมาะสมกับพื้นฐานความรู้ความเข้าใจและทำให้ผู้สูงอายุสามารถปฏิบัติตามภาวะสุขภาพได้อย่างเหมาะสม
2. ควรสร้างภาคีเครือข่ายให้เข้มแข็ง สนับสนุนการจัดหาแหล่งทรัพยากรจากหลายหน่วยงาน เพื่อให้มีทรัพยากรที่ใช้ในโครงการโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลแม่เงินอย่างเพียงพอ
3. เทศบาลตำบลแม่เงินและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ ควรหาแนวทางจัดสรร – ส่ง อำนวยความสะดวกให้แก่นักเรียนโรงเรียนผู้สูงอายุในการเดินทางมาร่วมกิจกรรม

ด้านกระบวนการ

1. ควรประชาสัมพันธ์การจัดกิจกรรมของโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลแม่เงิน เพื่อเผยแพร่และเชิญชวนให้เด็กและเยาวชน ประชาชน ผู้ที่สนใจทั่วไปสามารถเข้าร่วมกิจกรรม
2. ควรส่งเสริมหรือสนับสนุนให้คณะกรรมการสถานศึกษาของโรงเรียนผู้สูงอายุเรียนรู้กระบวนการจัดหางบประมาณ การบริหารงบประมาณที่ได้รับ รวมไปถึงส่งเสริมการจัดสวัสดิการกลุ่ม เช่น การจัดตั้งกองทุน การจัดตั้งสหกรณ์ เป็นต้น เพื่อสร้างเงินทุนหมุนเวียนและส่งเสริมการออม
3. ควรจัดทำรายงานผลและติดตามตรวจสอบอย่างมีประสิทธิภาพ สามารถวัดผลการดำเนินกิจกรรมได้อย่างครบถ้วน เพื่อให้ทราบข้อดีและข้อจำกัด
4. ควรจัดทำตารางกิจกรรมประจำสัปดาห์ เพื่อแจ้งให้สมาชิกในครอบครัวทราบ
5. ปรับปรุงเงื่อนไขการรับสมัครนักเรียนโรงเรียนผู้สูงอายุ จากเดิมผู้ที่มีอายุ 60 ปี เป็นผู้ที่มีอายุตั้งแต่ 55 ปีขึ้นไป เพื่อเตรียมความพร้อมการเข้าสู่วัยสูงอายุอย่างมีคุณภาพ

ด้านผลผลิต

1. สนับสนุนกิจกรรมที่สามารถสร้างรายได้หรือช่วยลดรายจ่ายในครัวเรือนของนักเรียนโรงเรียนผู้สูงอายุ เช่น กิจกรรมหรือการแข่งขันที่มอบรางวัลเป็นต้นกล้าหรือเมล็ดพันธุ์พืช เพื่อลดรายจ่ายในการซื้อผักสวนครัวส่งผลดีต่อผู้สูงอายุที่ได้บริโภคผักปลอดภัย ปลอดภัย พืช ดีต่อสุขภาพ เป็นต้น
2. รณรงค์ให้ประชาชนในพื้นที่หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องบูรณาการความร่วมมือจัดทำช่องทางการจัดจำหน่าย หาดตลาด เพื่อจำหน่ายสินค้าจากโรงเรียนผู้สูงอายุหรือชมรมผู้สูงอายุตำบลแม่เงิน ทำให้ผู้สูงอายุมีรายได้เพิ่มขึ้นอย่างเป็นรูปธรรม
3. ส่งเสริมกิจกรรมที่สร้างขวัญและกำลังใจให้แก่ผู้สูงอายุ เพื่อให้ผู้สูงอายุมีกำลังใจและเห็นคุณค่าของตนเองยิ่งขึ้น เช่น กิจกรรมคัดเลือกผู้สูงอายุต้นแบบด้านต่าง ๆ เช่น ด้านอาหารท้องถิ่น ด้านพิธีกรรมท้องถิ่น เป็นต้น หรือคัดเลือกปราชญ์ที่มีความโดดเด่นมาถ่ายทอดองค์ความรู้และประสบการณ์ให้กับผู้สูงอายุท่านอื่น ๆ ประชาชนทั่วไป รวมถึงเด็กและเยาวชน สำหรับผู้ที่ได้รับการคัดเลือกควรมีพิธีมอบเกียรติบัตร เพื่อสร้างความภาคภูมิใจและให้ผู้สูงอายุรู้สึกเห็นคุณค่าของตนเอง
4. ควรส่งเสริมการอบรมที่สามารถเพิ่มทักษะการดูแลสุขภาพของผู้สูงอายุให้เหมาะสม

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. การยกระดับการพัฒนาศักยภาพและคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ ควรกำหนดนโยบายที่นำไปสู่การปฏิบัติที่ให้ความสำคัญกับผลลัพธ์เชิงคุณภาพให้มากขึ้น โดยหน่วยงานระดับท้องถิ่นสะท้อนนโยบายสาธารณะระดับท้องถิ่นที่มาจากปัญหาและความต้องการของประชาชนในพื้นที่สู่การบูรณาการการดำเนินงานร่วมกันและพิจารณาจัดสรรงบประมาณระหว่างหน่วยงานส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่น

2. ควรกำหนดนโยบายสนับสนุนการเป็นผู้สูงอายุที่มีคุณภาพ โดยกำหนดแผนการเตรียมความพร้อมการก้าวสู่วัยสูงอายุอย่างมีคุณภาพที่มุ่งเน้นกลุ่มวัยก่อนสูงอายุ (Pre-aging) เพื่อเป้าหมายการป้องกันมากกว่าการแก้ไข เมื่อภาครัฐต้องรับภาระเรื่องงบประมาณที่ต้องจ่ายไปเพื่อการรักษาสุขภาพผู้สูงอายุมากขึ้น ดังนั้น แนวทางการสนับสนุนให้กลุ่มวัยก่อนสูงอายุ (Pre-aging) สามารถเตรียมตัวตั้งรับและสามารถบริหารจัดการตนเองต่อการเปลี่ยนแปลงใน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านร่างกาย ด้านจิตใจ ด้านสังคม และด้านเศรษฐกิจ จะสามารถสนับสนุนพฤติกรรมสุขภาพที่พึงประสงค์ ซึ่งอาจส่งผลต่อการแบ่งเบาภาระภาครัฐที่ต้องจ่ายในการรักษาโรคได้

3. การดำเนินโครงการให้เกิดความต่อเนื่องและงบประมาณจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่จะสนับสนุนการจัดกิจกรรมอาจขึ้นอยู่กับผู้มีอำนาจทางการเมืองท้องถิ่นในช่วงนั้น ๆ ที่จะให้ความสำคัญต่อสนับสนุนการดำเนินโครงการมากน้อยเพียงใด ดังนั้น เพื่อให้การดำเนินโครงการโรงเรียนผู้สูงอายุต่อเนื่องและยั่งยืน ควรกำหนดให้การดำเนินโครงการโรงเรียนผู้สูงอายุเป็นหนึ่งในตัวชี้วัดการประเมินประสิทธิภาพของหน่วยงาน โดยกำหนดแนวทางการดำเนินโครงการเพื่อการประเมินไว้อย่างกว้าง ๆ เพื่อให้รูปแบบการดำเนินกิจกรรมเหมาะสมกับบริบทของแต่ละพื้นที่ ไม่ใช่รูปแบบเดียวกันทั่วประเทศ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาการประเมินผลการดำเนินโครงการโรงเรียนผู้สูงอายุในระดับอำเภอ จังหวัด หรือระดับภูมิภาค เพื่อให้ได้ข้อมูลมาเปรียบเทียบผลการประเมินแต่ละด้าน สำหรับนำผลการวิจัยไปใช้เป็นแนวทางการพัฒนาการดำเนินโครงการ เพื่อสร้างคู่มือโรงเรียนผู้สูงอายุต้นแบบต่อไป

2. ควรศึกษาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุระหว่างผู้ที่เข้าร่วมโครงการเปรียบเทียบกับผู้ที่ไม่เข้าร่วมโครงการโรงเรียนผู้สูงอายุ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ข้อค้นพบจากการวิจัยในครั้งนี้จะสามารถนำไปใช้เป็นข้อมูลประกอบการวางแผนหรือกำหนดแนวทางการพัฒนาการดำเนินโครงการโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลแม่เงิน อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย ให้เกิดความเหมาะสมและสามารถนำไปต่อยอดหรือประยุกต์ใช้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อประชาชนในท้องถิ่นอย่างเป็นรูปธรรมต่อไป

บรรณานุกรม

- โกสินทร์ ชี้ทางดี. (2562). แนวทางการพัฒนาการดำเนินงาน โรงเรียนผู้สูงอายุในจังหวัดลพบุรี. *วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยปทุมธานี*, 11(2), 324-335.
- ณัฐวรรณ แยมละมัย. (2560). การประเมินผลโครงการส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุ เทศบาลตำบลตะเคียนเตี้ย อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี [วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ดวงแข รักไทย และ นิตยา ชีพประสพ. (2565). การประเมินผลโครงการจัดตั้งโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลนาท่ามใต้ อำเภอเมือง จังหวัดตรัง. *วารสารการบริหารนิติบุคคลและนวัตกรรมท้องถิ่น*, 8(5), 125-138.
- ทรงวุฒิ อยู่ทน. (2563). แนวทางการจัดกิจกรรม เพื่อพัฒนาศักยภาพผู้สูงอายุ ตำบลดอนหายโศก อำเภอหนองหาน จังหวัดอุดรธานี. รายงานสืบเนื่องจากการประชุมวิชาการ (Proceeding) การประชุมวิชาการระดับชาติครั้งที่ 9 และระดับนานาชาติครั้งที่ 2, (น.441-452). มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์.
- ปริญญาภรณ์ ธนะบุญปวง และ จิรียา อินทนา. (2564). การวิจัยประเมินผลโครงการอบรมหลักสูตร ผู้จัดการดูแลผู้สูงอายุ ปีงบประมาณ 2564 โดยใช้แนวคิดการประเมินของสตัฟเฟิลบีม. *วารสารการวัด ประเมินผลวิจัยและสถิติทางสังคมศาสตร์*, 2(1), 36-46.
- พรทิพย์ มานพคำ. (2561). การประเมินผลการจัดบริการสังคมแก่ผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนราธิวาส. [วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยบูรพา.
- พรพรรณ มนัสจกุล และ เพ็ชรี ฐปะวิเชตร์. (2563). การจัดการศึกษาโรงเรียนผู้สูงอายุเพื่อส่งเสริมสุขภาพ และการเรียนรู้ตลอดชีวิต: กรณีศึกษาโรงเรียนผู้สูงอายุชราบาลวุฒิวินิจฉัย จังหวัดเชียงใหม่. *วารสารวิทยาลัยพยาบาลพระจอมเกล้า จังหวัดเพชรบุรี*, 3(2), 17-32.
- ไพโรจน์ แสงจง. (2561) การประเมินผลการดำเนินงานระบบสุขภาพระดับอำเภอ อำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง. [วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- กัญกร เพชรน้อย. (2563). การประเมินผลโครงการสวัสดิการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านทาน อำเภอบ้านลาด จังหวัดเพชรบุรี. *วารสารวิชาการวิทยาลัยบริหารศาสตร์*, 4(2), 15-30.
- มิ่งขวัญ คงเจริญ และ กัมปนาท บริบูรณ์ (2562). รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์การพัฒนารูปแบบโรงเรียนผู้สูงอายุ โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน. *วารสารวิชาการศึกษาศาสตร์*, 22(1), 135-149.
- มูลนิธิสถาบันวิจัยและพัฒนาผู้สูงอายุไทย (มส.ผส.). (2565). *สถานการณ์ผู้สูงอายุไทย พ.ศ. 2564*. นครปฐม: สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล.
- เสาวลักษณ์ วิบุรณ์กาล และ ปิยากร หวังมหาพร (2564). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของผู้สูงอายุในการดำเนินงานโรงเรียนผู้สูงอายุในจังหวัดเพชรบุรี. *วารสารมนุษยสังคมปริทัศน์*, 23(2), 171-185.
- Stufflebeam, D. L. (1968). *Evaluation as enlightenment for decision-making*. Columbus, OH: Evaluation Center, Ohio State University.
- World Health Organization. (2002). *Active Ageing: A Policy Framework*. World Health Organization. <https://iris.who.int/handle/10665/67215>